

τοῦ διαρμηνέως νὰ ἡσυχάσῃ, καὶ ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς θὰ πληρόνῃ αὐτὸς τὴν σύνταξιν τῆς. Ἐξηκολούθησε λοιπὸν πράττων τοῦτο ἐν διαστήματι μηνῶν τινῶν. Μία δὲ τῶν ἡμερῶν θελήσας νὰ ἴδῃ πῶς διάγει ἡ συνταξιούχος του, μετέβη μετὰ τοῦ διαρμηνέως εἰς τὴν οἰκίαν τῆς. Ἡ γῆρας ἐδέχθη τὸν προστάτην τῆς μετὰ ζωηροτάτων ἐκφράσεων εὐγνωμοσύνης. Ἐκλινε γόνυ πρὸ αὐτοῦ, ἡσπασθη τὰς πόδας του, καὶ τὸν διεβεβαίωσε περὶ τῆς ἀκρας τῆς εὐγνωμοσύνης. Τὰ αἰσθήματα ταῦτα, ἴσως δὲ καὶ ἡ ὡραιότης τῆς νεάνιδος, ἐπενήργησαν τοσοῦτω ἐπὶ τοῦ Ἀγγλου, ὥστε συνέλαβε τὴν ιδέαν νὰ τὴν νυμφευθῇ. Τῇ εἶπε λοιπὸν ἐν συντομίᾳ, ὅτι μετ' ὀλίγον ἀναχωρεῖ, καὶ ὅτι δὲν θὰ δύνανται πλέον νὰ φροντίζῃ περὶ αὐτῆς ἂν ὅμως τὸν ἀκολουθήσῃ, τὴν νυμφεύεται. Ἡ Ὀθωμανὶς δὲν ἤργησε ν' ἀποφασίσῃ· ἔλαβεν ὅ,τι εἶχε μεθ' ἑαυτῆς καὶ ἠκολούθησε τὸν φίλον τῆς. Ὁ Ἀγγλος ὠδήγησεν αὐτὴν ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν φίλου του εἰς Σταυροδρόμιον, τὴν ἐνέδυσεν εὐρωπαϊκᾷ, αὕτη δὲ ἤρχισε νὰ σπουδάζῃ Ἀγγλικά. Καὶ ὅταν ἔλθε ἡ ὥρα ν' ἀναχωρήσῃ, τὴν ἐνυμφεύθη καὶ μετέβη μετ' αὐτῆς εἰς Ἀγγλίαν. Ὁ ποιητὴς τῆς ὁδῆς μεταμόρφωσε, πιθανῶς ἕνεκα τῆς ὁμοιοκαταληξίας, τὸν Ἀγγλον εἰς «Dites donc» (οὕτω ὁ κοινὸς Τοῦρκος ὀνομάζει τὸν Γάλλον)· ἵνα δὲ λείψῃ ἀπὸ τὴν ἱστορίαν πᾶν ἄτοπον, προσέθηκε τραγικὸν τέλος, ὅτι ἡ γκισούρισσα, καίτοι εὐτυχὴς εἰς Φραγκίαν μετὰ τοῦ συζύγου τῆς, ἐστερήθη ὁμῶς τῆς αἰωνίου μακαριότητος, διότι αἱ πύλαι τοῦ παραδείσου τοῦ Μωάμεθ ἐκλείσθησαν εἰς αὐτήν. Ἐπειδὴ ὁμῶς, ὡς γνωστὸν, ὁ προφήτης ὀλίγον ἐρρόντισε περὶ τοῦ παραδείσου τῶν γυναικῶν, ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Ὀθωμανὶς μικρὰν στέρησιν θέλει πάθει.

Ε.

ΠΕΡΙΟΔΙΑΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΟΥ.

—ooo—

Ἐπιστολὴ Δευτέρα (α).

Περιοδία εἰς Χαλκίδα.

—oo—

Ἐν Ἀθήναις, 26 Ἰουλίου 1846.

Ἐσπέραν τινὰ τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος ἐξῆλθον εἰς περίπατον μετὰ συμφοιτητοῦ καὶ φίλου. Ἀντὶ δὲ νὰ λάβωμεν τὴν συνήθη τῶν Πατισίων λεωφόρον, τὸν μάλλον συχνάζομενον ἐσπερινὸν περίπατον τῶν κατοίκων τῆς πρωτευούσης, οὐχὶ νο-

μίζω διὰ τὴν ἐξαιρετὴν ὡραιότητα τῆς θέσεως ἢ διὰ τὴν περιποίησιν τῆς ὁδοῦ, διότι ἡ αὐτόθι νέα δεινροστομική δὲν ζωογονεῖται διὰ τὴν ξηρότητα τῆς ἱκμάδος, τὴν ὑπερβάλλουσαν κόνιν τῆς γυμνῆς ὁδοῦ καὶ τὰς συνεχεῖς κολοβώσεις τῶν δένδρων, ἀπὸ χειρὸς βενχυσῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν πλησιεστάτην γειτνίασιν τοῦ κέντρου τῆς πόλεως, ἀντὶ νὰ λάβωμεν, λέγω, τὴν ὁδὸν ταύτην, ὡρέχθημεν μονήρη περιδιάβασιν. Οὐδεμίαν ὑπάρχει ἀμφιβολίαν, ὅτι ὁ προτιμῶν τοὺς μονήρεις περιπάτους δύνανται προχείρως νὰ εὕρῃ τοιοῦτους εἰς τὰ πέριξ τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ιδίως εἰς τὰς περὶ τὸ Θησεῖον ἢ τὰς στήλας τοῦ Ὀλυμπίου χαριστάτας τοποθεσίας. Εἰς τὰς θέσεις ταύτας καὶ τὸ βλέμμα ἀδιακόπως φαιδρύνεται, καὶ τὸ πνεῦμα ἀναζωογονεῖται, καὶ ἡ θέα τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαιότητος διεγείρει πάντοτε εἰς τὸν νοῦν ἀναμνήσεις γενναίας. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐπορεύθημεν περὶ τὴν ὁδόσιν μ. μ. Ὡραν, καθ' ἣν, μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἡ μητρόπολις ἀναπνέει μετὰ πόθου τὴν ἐσπερίαν δρόσον. Φαίνεται δὲ, ὅτι ἐξελθόντες καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦς θαλάμους ἡμῶν, ἐνθα διήγομεν κεκλεισμένοι ὁλοκλήρους ἡμέρας, καὶ σκεπτόμενοι πῶς εὐχαριστότερον νὰ διανύσωμεν τοὺς μακροὺς μῆνας τῶν διακοπῶν τοῦ Πανεπιστημίου, προσβληθέντες ἀπὸ τὰς πνοὰς τὰς ὁποίας στέλλουσιν οἱ λόφοι καὶ τὰ παράλια τοῦ Φαλήρου, ἡσθάνθημεν καὶ διάθεσιν εὐθυμοτέραν καὶ πόδας ἐλαφροτέρους. Ἀφεθέντες λοιπὸν εἰς τὸν συνήθη πόθον, ὅστις ἐμψυχώνει συνεχῶς τοὺς σπουδαστὰς εἰς μακροὺς περιπάτους, ἀνέβημεν τὸν λόφον τοῦ Μουσειῦ, καὶ καθήσαντες ὑπὸ τὸ μνημεῖον τοῦ Φιλοπάππου, ἀπηλάυσσαμεν τὴν εὐφρόσυνον θέαν τῆς πεδιάδος τῶν Ἀθηνῶν, καὶ μετὰ ταῦτα καταβάντες ἐστάθημεν εἰς τὴν Πνύκα. Εἰς τὰ πέρατα τῆς πεδιάδος ἐστίλβον εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης ἡ θάλασσα τοῦ Πειραιῶς καὶ ἡ θάλασσα τῆς ἀθανάτου Σαλαμῖνος, καὶ ἀντικρὺ ἡμῶν ἀνυψοῦντο ἐν μέσῳ τοῦ διαυγεστάτου αἰθέρος ἡ Ἀκρόπολις. Εὐκόλως ἐννοεῖται ὁποίας ἐντυπώσεις δύναται νὰ λάβῃ ὁ ἐπισκεπτόμενος φίλος τῆς ἀρχαιότητος τὰ μνημεῖα αὐτῆς εἰς τοιαύτας ἐσπέρας. Παρὰ τὸ θέλγητρον, τὸ ὁποῖον ἐμπνέουσιν ἡ τερπνότης τῶν θέσεων καὶ αἱ ποικίλαι τῶν λόφων καμπαί, παρὰ τὰς ἐνθυμήσεις τοῦ παρελθόντος, εἰς ἃς ἀπλήστως ἀρίνεται τὸ πνεῦμα τοῦ μετὰ μελαγχολίας θεωροῦντος τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν τῆς πολιτείας ἡμῶν, ὁ παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως ἱστάμενος περικυκλοῦται οὐ μόνον ἀπὸ πᾶν τὸ τέρπον τὰς αἰσθήσεις, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πᾶν τὸ ἀνυψοῦν τὴν ψυχὴν καὶ τὸ ἡθος. Ἀντικρὺ αὐτοῦ βλέπει τὸ Μουσεῖον, ὅπου, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἔψαλλε καὶ ἐτάφη ὁ ποιητὴς Μουσαῖος. Τὴν αὐστηράν ἐρήμωσιν τοῦ λόφου τούτου φαιδρύνει ἡ γειτνίασις τοῦ λόφου τῶν Νυμφῶν. Παρὰ τοῦτον ἀπαντᾷ τὴν Πνύκα, ἐπὶ τοῦ βήματος τῆς ὁποίας ὁ ῥήτωρ τῶν Ἀθηναίων, τὴν θάλασσαν τῆς Σαλαμῖνος δακτυλοδεικτῶν, ἀνεμνησκατο εἰς τὸν ἄστυον δῆμον τὴν προγονικὴν εὐκλειαν καὶ ἀνεζωπύρει τὸ σθεννύμενον πῦρ τῆς φιλοπατρίας. Ὁ Ἀρειὸς Πάγος

καὶ τὴν ὑψηλότερον τῆς Πηνελόπιδος, διότι ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἀνωτέρα καὶ τῆς φιλοκατρίας. Παρὰ τοῦτον ὁ νόμος τοῦ Θησέως, ἄτυλον ἐλέους τὸ πάλαι, ἀπέβη σήμερον ἄτυλον τῶν λειψάνων τῆς ἀρχαιότητος. Πρὸς τὸ αὐτὸ τέλος ἵσταται ἐπὶ τοῦ βράχου τῆς ἀκροπόλεως ὁ Παρθενών, ἀνεγερθεὶς ὡς βωμός τῆς μεγαλοφυΐας πρὸς τὴν θεότητα. Ὅθεν ἡ ἐπίσκεψις τῶν μερῶν τούτων διεγείρει τὰ εὐγενέστερα τοῦ ἀνθρώπου αἰσθήματα, τὴν ποίησιν, τὸν πατριωτισμὸν, τὴν δικαιοσύνην τὴν εὐσπλαγγνίαν καὶ τὴν θεοσέβειαν.

Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, τὰς ἐντυπώσεις τῆς ὁποίας δὲν ἐνόμισα πάντα ἀκτάλληλον νὰ θέσω προοιμίου δίκην εἰς τὴν παρῶν ἐπιστολήν, διεδέχθησαν ἄλλαι ἐσπέρας, ἴσως ὁμοίαις φαιδρότητος· διότι μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου παρηγορεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὁ κατοικῶν ἐνταῦθα κατὰ τοὺς μῆνας τοῦ θερού. Ὅπως δὲ ποτε ὁμοίως ὀχληρὰ καὶ ὁλως μονότονος ἀποδίδει διὰ τὸν φερένικον σπουδαστὴν ἡ διαμονὴ τῆς πρωτευούσης, πολιορκουμένης ἀπὸ τὰ θερινὰ κύματα. Βρυσηθεὶς λοιπὸν ταῦτα καὶ τὸ μονότονον τῆς διαίτης καὶ τὴν βεβιασμένην σπουδὴν, ἐπεθύμησα μεταβῆναι καὶ ἄνεσιν ὀλιγοήμερον. Ἡ μεταβολὴ αὕτη οὐδαμῶς ἄλλως ἐπετυγχάνετο, εἰμὴ διὰ τῆς ἐξ Ἀθηναίων ἀποδημίας. Ἀλλὰ πῶς καὶ ἡ ἀποδημία αὕτη, σκοπὸν ἔχουσα τὴν διασκεδασίαν, ἐπραγματοποιεῖτο ἄνευ φίλου, ἄνευ κατὰλλήλου συνοδοιπόρου; Εὐχόκητος δὲν εἶναι ἡ τοιαύτη συγκοινωνία, καὶ μὴ φαίνεται πολὺ προτιμότερον ἐνέλλεῖν τοιαύτης ν' ἀρίνεται μόνος εἰς τὴν φορὰν τῶν πραγμάτων, καὶ σύντροφον τῶν ἀργῶν ὥρων ἔχων καλὸν βιβλίον, ἐλευθέρως καὶ ἀναξάρτητος νὰ λάβῃ τὴν ὁδὸν ὁ ποθῶν ἐν περιοδίᾳ νὰ βυθίσῃ ὅπου καὶ ὅπως θέλῃ, ἀπολαύων τῶν καθ' ὁδὸν ἀπαντωμένων καλλωνῶν, καὶ οὕτω γινόμενος κύριος καὶ φίλος ἐκαστοῦ. Τί χαῖρον δυσάγωγου ἢ σχολαστικοῦ συνοδοιπόρου;

Οὕτω προδιατεθειμένος, ἔβαλον κατὰ νοῦν νὰ ἐπισκερθῶ τὴν Χαλκίδα, καὶ κατὰ τύχην εἶρον γνωρίμους τινὰς ἐτοίμους ν' ἀπέλθωσιν εἰς Εὐβοίαν. Ἀδιστάκτως ἐνοικίασα ἵππον καὶ δύο μύλιν ὥρας πρὸ τῶν θυμῶν τοῦ ἡλίου ἡ ἑριππος συνοδία ἐξήρχετο ἐκ τῆς πόλεως.

Ἀφῆσαντες ὀπισθεν ἡμῶν τὰ καλλιδενδρὰ τῶν Παιτησίων ἀγροκήπιον εἰσῆλθον εἰς τὴν πεδιάδα, τὴν πρὸς βορρᾶν περιοριζομένην ἀπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ Πάρνηθος. Ἡ ὁδὸς ἄγει μονότονος καὶ τοῖς πᾶσι γνωστὴ. Διέβημεν τὴν νέαν Βαυκρικὴν κώμην Ἡράκλειον, ὅπου τῆς ἐκκλησίας τὸ ὄξυ κωδωνοστάσιον δακτυλοδεικτεῖ τρόπον τινὰ μακρόθεν εἰς τὸν διαβήτην τὴν μικρὰν καὶ εἰσέτι ἀπεριποίητον σκηνοικίαν τῶν ὀλίγων φιλέργων Βαυκρῶν, οἵτινες δὲν συνᾶπῃλλον εἰς τὰ ἴδια μετὰ τῶν συμπατριωτῶν αὐτῶν, ἀλλὰ διέμεινον εἰς τὴν γωνίαν ταύτην τῆς Ἀττικῆς ἀνενόχλητοι καὶ μετὰ τὴν Σεπτεμβριανὴν μεταπολίτευσιν. Εὐχῆθην πρόοδον εἰς τὴν νεοσύστατον ταύτην κώμην, καὶ ἐνταῦθεν διαβὰς τὴν ξηρὰν τοῦ Κηφισοῦ κοίτην ἐχαιρέτισα καὶ τὰς

Γλαύκας ἢ Κουκουδάγας, κώμην συνισταμένην ἀπὸ 150 περίπου γεωργῶν οἰκήματα, καὶ ἄμοιρον ἄξιοπεριέργου τινὸς πράγματος, καὶ ἐπέξευσα μετὰ τῶν λοιπῶν συνοδοιπόρων περὶ τὴν 8^{ην} ὥραν ἀπέναντι τῆς ἀγροτικῆς οἰκίας τοῦ Κ. Σκαρλάτου Σούτσου.

Ἀλλὰ ποῖοι τινες οἱ συνοδοιπόροι; Οὔτε φοιτητὴν οὔτε φίλον ἦσαν, οὔτε κατὰ συνέπειαν εἶχον τὸν αὐτὸν μ' ἐμὲ σκοπὸν τῆς περιοδίας· δύο ἢ τρεῖς τούτων ἦσαν ἄπλοῖ γνώριμοι, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐβλεπον πρῶτην φορὰν· ἀλλ' οὐδὲν ἥττον ἐμέλλομεν ὅλοι νὰ νυκτοβατήσωμεν εἰς τὰ ὄρη, καὶ ὅλοι νὰ ρηθῶμεν εἰς τὸ αὐτὸ τέρμα. Πολλάκις κατὰ τὰς ὁδοιπορίας αἱ ἐκ τύχης οὕτω γινόμεναι γνωριμαὶ μετὰ προσώπων ἐντελῶς ἀγνώστων πρὸς ἀλλήλα τὸ πρότερον, συμβαίνει νὰ λαμβάνωσι χαρακτῆρα, ἢν οἷχι φιλικόν, τοῦλάχιστον τοιαύτης συγκοινωνίας ἥτις πράγῃ ἐκ τῆς συμμεθέξεως τῶν αὐτῶν περιπετειῶν, τῶν αὐτῶν ἀτυχημάτων ἢ τῶν αὐτῶν εὐτυχημάτων τῆς ὁδοιπορίας. Τοιαύτη τις σύμπτωσις καθίστα καὶ τὴν προκειμένην ἐκδρομὴν εὐχερῇ καὶ γενικῶς εὐθυμον. Ἐκτὸς τούτου συνετέλουν βεβαίως πρὸς κοινὴν εὐχαρίστησιν καὶ ἡ χάρις καὶ ἡ χάρις τῆς ἐσπέρας, καὶ τὸ τερπνὸν τῆς ὁρεινῆς τοποθεσίας, καὶ τὸ γοργὸν τῶν ἵππων κάλπασμα· ἀλλὰ (πρέπει χάριν τῆς ἀληθείας νὰ προσθέσω) εἶχομεν, φίλε, καὶ δύο γενναίας μορφῆς χωροφύλακας, καλῶς ὀπλισμένους καὶ τρόπον τινὰ ἀπομακρύνοντας πᾶσαν ἀπὸ τοῦ πνεύματος ἡμῶν ὑποψίαν νυκτερινοῦ κατὰ τὰ ὄρη συναντήματος.

Περίπου ἡμίσειαν ὥραν ἐδαπνήσαμεν εἰς τὸν πρῶτον τοῦτον σταθμὸν, οἱ μὲν τρώγοντες καὶ πίνοντες τὸν ἀπὸ ῥητινίτην οἶνον, οἱ δὲ περιφερόμενοι εἰς τὸ ἀγροκήπιον. Ὑστερον ἐπιβάντες τῶν ἵππων ἀρήσαμεν ὀπισθεν ἡμῶν τὰ ὑποστατικά καὶ τοὺς ἐργάτας τοῦ Κ. Σ. Εἰς τῶν νέων γνωρίμων, ὁμιλῶν καθ' ὁδὸν περὶ τῶν ἔργων καὶ τῆς ἀγροτικῆς διαίτης τοῦ Κ. Σ., ἔλεγεν ἐμφαντικῶς, ὅτι ὁ ἀρχαῖος Αὐλάρχης ἀποσυρθεὶς ἀπὸ τὴν πομπώδη τοῦ δημοσίου βίου τύρβην, ἐμφαίνει ἤδη, ἐν μέσῳ τῶν ἀγρῶν αὐτοῦ, τὴν εἰκόνα τοῦ βλαχικοῦ γαιοκτήμονος, καὶ τρόπον τινὰ ἐνθυμίζει ἤθη πρὸ χρόνων ἤδη παρ' ἡμῖν ἐκλειπούτα. Τὰς παρατηρήσεις ταύτας γενομένας ἐν παρόδῳ, καὶ ἐν παρόδῳ παρ' ἄλλου τινὸς ἐπικριθείσας διεδέχθησαν ἄλλαι, ἀλλ' αὐταὶ πάλιν οὐδὲν ἄλλο ἦσαν εἰμὴ τὸ σύνθημα τῶν πολιτικῶν τῆς ἡμέρας. Τὸ κατ' ἐμὲ, οὐδὲν θέλητρον μ' ἐχορήγει τὸ πεζὸν τοῦτο τῆς ὁμιλίας εἶδος, καὶ πλήξας ὀλίγον τὰ πλευρά τοῦ ἵππου προέβην εἰς τὰ πρόσω, ἵν' ἀπολαύσω κάλλιον τὰ θέλητρα τῆς ἐσπέρας εἰς τὰς κοιλάδας τοῦ Πάρνηθος. Καὶ ἤδη ἐπεχύνοντο ἄρθροι ἐπὶ τῶν λόφων καὶ τῆς ὁδοῦ αἱ ἐσπεριναὶ σικαί, τὰς ὁποίας ἡ σπεύδουσα πρὸς τὴν δύσιν σελήνη, ἀντὶ νὰ διασκεδάσῃ, ἐποίκιλεν εἰς φαντασιώδη σχήματα ἐν μέσῳ τοῦ σκιάφωτος τῆς ὁδοῦ, ἥτις ἀπὸ βήματος εἰς βῆμα καθίστατο ἀνωμαλοτέρα καὶ τραχυτέρα· τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην

παρατηρῶν ἤρώτησα μετὰ περιεργείας τὸν πλυσίον ἐμοῦ ἱππεύοντα ἀγωνιάτην, ἐάν αὐτὴ ἦν τῶντι ἡ ἀγούσα εἰς Χαλκίδα δημοσία ὁδός. Ἡ ἀπόκρισις τοῦ ἀνθρώπου ἦτο, ὅτι ὑπάρχει καὶ ἑτέρα ὁμολογώμενη ἀλλὰ μακροτέρα, καὶ ὅτι ἐλάθονεν τούτην ὡς συντομωτέραν. Ὁμολογῶ, ὅτι μετρίαν εἰδήσιν εἶχον περὶ τῶν τοπικῶν τούτων διαφορῶν, ἀλλὰ βεβήλωσεν ἐρανταζόμεν, ὅτι ἐμελλον νὰ διαβῶ ἐριππος ἐν χειρὶ νυκτός τὰς κρημνώδεις ἐκείνας ἀτραπούς. Καὶ ἤδη μὲν ἐστενοῦτο μετὰ δύο βράχων καὶ ἀνωρθοῦτο, ἤδη δ' αἶφνης ἐβέβηεν ἡ ἀτραπὸς πρὸς τὰ κάτω, γαίνουσα εἰς βράχθρα καὶ κρημνοὺς δασώδεις, ἀσφαλέςατα ἀσὺλα ληστῶν φαιναμένους. Περιεσφιγμένος ἕκαστος ἡμῶν εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ ἰδίου ἵππου, στηρίζων ὅσον ἐνεῖται καταλλήλως τὸ σῶμα, καὶ κρατῶν μετὰ καρτερίας τὰς ἡνίας, κατήρχετο. Ὅλοι ἡμεῖς πλησίον ἀλλήλων, κατηρχόμεθα καὶ ἀναρχόμεθα, καὶ ὅλοι προσείχομεν σιωπηλοὶ εἰς τὰ βήματα τῶν περιέρχων τούτων τετραπλόων, τὰ ὅποια μὲ ὕψυτάτην ἐνστικτὸν προφύλαξιν ἐπάτουν· πάντοτε εἰς ἑλκὸς στερεόν. Οὐδὲν ὀλισθηρὸν πᾶσιμα· οὐδὲν παράτολμον κάλπασμα δὲν διέφευσαν τὴν ὑπόληψιν, τὴν ὅποιαν μᾶς ἐνέπνεον τὰ ἐπιστάδεια ταῦτα ζῶα. Ἀλλὰ τὸ μῖνον πρόσκομμα, τὸ συγγάμις ἐνοχλοῦν τὴν ἱππασίαν μας, ἦσαν οἱ κλάδοι τῶν δένδρων καὶ τῶν ὑψηλῶν θάμνων, οἵτινες ὑπεχρέουν ἡμᾶς νὰ κύπτωμεν τὴν κεφαλὴν καὶ μέχρι τῆς γαίτης ἐνίοτε τῶν ἵππων, ἵνα μὴ πέσῃ ὁ πῖλος ἡ κακωθῇ τὸ πρόσωπον. Τινὲς ἡμῶν, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐνοχλήσεων τούτων, καταβάντες ἠκολούθουν τὰ ἴχνη τῶν ἵππων καὶ συνεβάδιζον εἰς τὸ σιάντος. Ἐγὼ δὲ πρῶτην φορὰν ἐπὶ ζωῆς εὐρεθεὶς ἐν μέσῳ τούτων ἐρίμων, ἐσταμάτου ἐνίοτε τὸ βᾶδισμα τοῦ ἵππου καὶ ἐπεινον τὸ ὅς εἰς τοὺς μυστηριώδεις ἤχους τῆς τρομαρᾶς μοναξίας καὶ περιέστρεφον τὸ βλέμμα εἰς τὰς πέριξ μεγαλοπρεπεῖς τοποθεσίας, φωτισμένους ἀμυδρῶς ἀπὸ τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸ φῶς τῆς δυσούσης σελήνης. Τὸ θέαμα ἐκεῖνο, φίλε, ἐνεπείσει ἀνέκφραστον ἐντύπωσιν εἰς τὴν φαντασίαν μου, καὶ ἦτο φοβερόν, ὑψηλὸν καὶ ὠραῖον. Καταβάντων ὁμοῦς τὰς δεινουργησασα ἀτραπούς ἡρώτησα τὸν ἀγωνιάτην, ἐάν μὲ συμβουλεύῃ νὰ πεζύσω, διότι ἡ θέα τῶν κρημνῶν ἐκλόνιζεν ἐνίοτε τὴν σταθερότητά μου ἐπὶ τοῦ ἵππου. « Μὴ φοβῆσαι, μὲ εἶπεν· οἱ πάδες τῶν ἵππων μου γνωρίζουσιν ἀκριβέστερα τὰ μονοπάτια τοῦ Ἀγ. Μερκουρίου. » Ἀλλ' ἐνῶ μ' ἔλεγε ταῦτα, ἠκούσθησαν κάτω ἀπὸ πινος ἀπ' ἡμῶν διαστήματος φωναὶ λαλούντων. Ἡ αἰφνιδική αὕτη διακοπὴ τῆς σιωπῆς μᾶς ἐκίνησε τὴν προσοχὴν, καὶ ἐσπεύσαμεν τὸ βῆμα τοῦ ἵππου ἵνα φθάσωμεν πλησίον τῶν προχωρούντων συνοδευπόρων καὶ μάθωμεν τί συνέβαινεν. Ἡ ἐκπληξίς μου δὲν ὑπῆρξε μετρία, διότι ἐνῶ ἠκολούθουν τὸν ὁδηγόν μου, εἶδον αἶφνης εἰς τὴν γωνίαν σκοτεινῆς ἀτραποῦ ἀνερπέντας ἐνώπιον ἡμῶν πεζοὺς τινες φουσταναλοφόρους, περιβεβλημένους φαιὰς καπέτα καὶ φέροντας εἰς τοὺς ὤμους πυρεβόλα.

Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, ἕως δώδεκα τῶν ἀριθμῶν, ἐπέρρασαν σοβαροὶ καὶ σιωπηλοὶ, καὶ χωρὶς νὰ μᾶς ἀπευθύνωσιν οὐδεμίαν λέξιν, ἐλάβον παρακειμένην ἀτραπὸν καὶ πρὶν ἐννοήσωμεν ὅποιοι τινὲς ἦσαν, τοὺς ἐλάσσωμεν ὡς φαντάσματα τῆς νυκτός. Μετ' ὀλίγης στιγμῆς ἔμαθον, ὅτι οἱ φουσταναλοφόροι οὗτοι ἀπετέλουν ἀπίσπασμα τῆς ὁροφύλακῆς τῆς σταθμευούσης περὶ τὸν Ἀγ. Μερκούριον, δηλ. τὸν Ἀγ. Ἡρακλῆν, τὸν ἑφορον τῶν κλεπτῶν.

Ἐν τούτοις ἐξήλθον ἀπὸ τὴν ἐπίμοχθον ταύτην ὁδόν, καὶ αἰτηρχόμεθα ἤδη εἰς παδιάδας ἐκτεταμένους, ἀκαλλιεργήτους καὶ τὸ πλεῖστον κεκαλημένους ἀπὸ θάμνων καὶ σπάνια δένδρα. Ἐκαλπάζομεν ἤδη γοργότερον. Δεκάτη ἦτο ἡ ὥρα καὶ ἡ σελήνη ἔδυσσε. Δύω λοιπὸν μακρὰς καὶ ἐπιμύδους ὥρας ἐδαπανήσαμεν εἰς τὴν κατάβασιν τῶν ἀποτόμων ῥάχων τοῦ Πάρνθου, αἵτινες χωρίζουν, τὴν Ἀττικὴν ἀπὸ τῆς Βοιωτίας.

Περὶ τὰ μεσάνυχτα ἐφθάσαμεν τέλος εἰς τὴν θέσιν Σάλεσι. Εἰς τὸν δεύτερον τούτων σταθμόν, ἐνθα προέκειτο νὰ διανύσωμεν τὸ λοιπὸν μέρος τῆς νυκτός, καὶ ἐνθα ἐρανταζόμεν, ὅτι ἤθελον εὐρεῖ ἐνπρόσδεκτον ἀναπαυτήριον μᾶς ἡνοίχθη θύρα εὐρυχοῦρου κτιρίου, δι' ἧς εἰσῆλθον ἐριπποι καὶ ἐπιζεύσαμεν εἰς τὴν αὐλήν, περικλεισμένην ἀπὸ ὑψηλοῦς τοίχους. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ γαίῃου παραλαβόντες τοὺς ἵππους μᾶς ἀρῆκαν ἐλευθέρους ἵνα καταλύσωμεν ὅπως ἕκαστος ἐπέθουαι. Εἰς καὶ μόνος εὐρύς θάλαμος, χαμηλὸς, παλαῆς καὶ γυμνός παντὸς ἐπίπλου ἦτο τὸ σύνθημα κατὰ τοὺς πόρων, καὶ ὑπὸ τὴν στέγην τούτου οἱ εἰσελθόντες πρῶτοι κατέλαβον τὰς γωνίας, καὶ ἐστρώσαν τὰς κάπας των, ὡς σκῆθον κατοχῆς. Οἱ δὲ λοιποὶ, συσκιῇ τῷ λόγῳ ἐμελλον νὰ διαμοιρασθῶσι τὸ μεσσίον μέρος τοῦ θαλάμου. Εὐκόλως ἐννοεῖς, φίλε, ὅτι τὸ ῥοπαλὸν τοῦτο κατόχμιον δὲν μ' ἐράνη οὔτε εὐχάριστον, οὔτε ὑποφερτόν, διότι ὁ περικλεισμένος ἀὴρ ἔργισεν εὐθὺς νὰ μολύνεται ἐκ τοῦ συγγνωτισμοῦ εἴκοσιν ἀνθρώπων, καὶ ἡ καθαριότης τινῶν δὲν ἦτο βεβήλωσ ἀμεμπτος.

Καιρὸν σκέψεων καὶ συζητήσεων δὲν εἶχομεν μετὰ βραχυτάτην συνενώσιν ἀπεφάσισα μετὰ τριῶν ἄλλων νὰ ἐξέλθωμεν ἐκ τοῦ θαλάμου καὶ νὰ προτιμήσωμεν ὡς νυκτερινὴν στέγην τὸν ἑναστρον θάλλον τοῦ γαλκινιαίου οὐρανοῦ τῆς Βοιωτίας. Τὸ μέτρον τοῦτο ἐρρημύσθη ἄριστα· διότι ἀπὸ ἐδειπνήσαμεν ὁρεκτικώτατα ὅ,τι προχείρως ἔδυνάθησαν νὰ μᾶς παρασκευάσωσιν εἰς τὸ χάριον, μετὰ βραχυτάτην συνομιλίαν περιεπιδύχθημεν εἰς ὅ,τι ἕκαστος μεθ' ἑαυτοῦ ἐκόμισε κατὰλληλον κάλυμμα, καὶ ἐξήπλωθημεν ἐπὶ τοῦ ξηροῦ χόρτου τῆς αὐλῆς. Ἐχόντα ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τὴν μυριόφωτον τοῦ στερεώματος λυχνίαν, καὶ ἡδέως νανοφειδόμενον ἀπὸ τὴν λαπτὴν αὐραν τῆς θερινῆς νυκτός, δὲν ἤργησε νὰ μὲ παραλάβῃ ὁ νήδυμος ὕπνος εἰς τὰς ἀβράς ἀγκάλας του.

Περὶ τὸ λυκαυγεῦς τῆς ἐπιούσης πρωίας ἀνέβημεν ὅλοι ἐπὶ τῶν ἵππων, καὶ ὅλους ἡμᾶς ἐκαλημέρισε

ραϊδρῶς αὐγὴ δροσιστοῦ. Οὕτως ἐλάβομεν τὴν ὁδὸν ἐν μέσῳ πεδιδάδων ἀργῶν τὸ πλεῖστον, ἢ θεία τῶν ὁποίων δὲν τέρπει βεβαίως τὴν ὄψιν τοῦ διαβάτου, ματαίως ἐκμυκτιρίζοντος τὴν λίαν ἀξιοπεμπτον παραμέλησιν τῆς γειωργίας, καὶ τὴν ἐκ τούτου στασιμότητα τῆς κοινωνικῆς ἡμῶν εὐημερίας. Ἀλλ' ἡ ὥρα δὲν ἦτο ἴσως κατὰλληλος εἰς τοιαύτας ἐλαιοεικὲς ἐπικρίσεις, διότι οἱ ἵπποι ἡμῶν ἐκάλπαζον ἐπὶ ἴσου ἐδάφους, ἢ εἰκὼν τῆς προίης ἦτο γοητευτικὴ ἐν μέσῳ τῶν ἐρημιῶν τῆς Βοιωτίας, καὶ μετ' ὀλίγην ὥραν κάμψαντες ὑψώματά τινα ἐχαιρετῶμεν περὶ ἡλίου αὐγῆς τὴν ὠραίαν θάλασσαν καὶ τὰ κυανὰ τῆς Εὐβοίας ὄρη.

Μικρὸν πρὸ τῆς 8ης ὥρ. ἐπεζεύσμεν εἰς τὸ χωρίον Δράμει, ὅπερ οὐδὲν περίεργον παρίστα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, θελγομένους ἤδη ἀπὸ τὴν θέαν τῆς θαλάσσης, ἥτις σχηματίζει ἐντεῦθεν ἐκτεταμένον τινὰ κόλπον πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ Εὐβοϊκοῦ πορθμοῦ. Ἐνῶ δὲ προσγενομένη, ἤχησεν εἰς τὰ ὠτά μου ἡ λέξις *Αὐλὶς*! Ὁμολογῶ, φίλε, μ' αἰδῶ τινὰ, ὅτι ἐὰν κατὰ καλὴν τύχην δὲν ἤκουον τὴν λέξιν ταύτην, ἤθελον πιθανῶς ἐξακολουθήσει τὴν ὁδὸν, χωρὶς νὰ ἐνθυμηθῶ, ὅτι διέβην τὴν Αὐλίδα, τὸν λιμένα εἰς ὃν συνήχθη ὁ μέγιστος στόλος τῶν Ὀμηρικῶν χρόνων, ἔτιμος νὰ πλεύσῃ ὑπὸ τὰς διατάγας τοῦ ἀνακτοῦ τῶν ἀνάκτων εἰς τὰ παράλια τῆς Τρωάδος. Δὲν ἤργησα λοιπὸν νὰ μάθω, ὅτι ἡ ἀρχαία Αὐλὶς ἔκειτο, ὡς αἱ πλεῖστα τῶν ἀρχαιοτάτων Ἑλληνικῶν πόλεων, εἰς ἀπόστασιν τινὰ ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ, ὅστις καλεῖται *Λάσπη*, ἐπὶ τοῦ πλησίον ὄρους, μετὰ δὲ δὴλὰ δὴ *Λάσπη* καὶ *Βαθείας*. Χωρικός τις Δραμεσινός μὲ εἶπεν, ὅτι ἐπὶ τῆς τοποθεσίας ἐκείνης εὐρίσκονται εἰσέτι ἐρείπιά τινα. Οὕτε καιρὸς οὕτε πρόθεσιν ἡδυνάμην νὰ ἔχω πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐρειπίων ἐκείνων, καὶ ἠρκέσθην μόνον, θεωρῶν τὰς περὶ μνημεῖα καὶ γυμνάς τοποθεσίας, ν' ἀναδράμω διὰ τῆς φαντασίας εἰς τὰς ἡμέρας ἐκείνας, καθ' ἃς ὁ ἀναξ ἀνδρῶν Ἀτρεΐδης ὑπακούων εἰς τὴν μυστηριώδη φωνὴν τοῦ Κάλχαντος, κατέπνιγε πᾶν αἶσθημα πατρικόν, καὶ ἵνα ἐξιλεώσῃ τὴν Ἀρτεμιν κατένευσεν εἰς τὴν τραγικὴν θυσίαν τῆς θυγατρὸς του καὶ περιλημμένης μνηστῆς τοῦ Ἀχιλλέως Ἰριγενείας.

Πλήρης οὕτω τῶν ὁμηρικῶν ἀναπολήσεων ἐπέβην ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ ἐμακρυνόμην ἀπὸ τὰ ποιητικὰ ταῦτα παράλια, ἠκολουθήσαμεν ὑπερὸν τὴν ὁδὸν τὴν κεχαρμημένην ἐπὶ τῶν ἀκτῶν. Ἀλλ' αἱ συνεχεῖς καμπαὶ καὶ περιστροφαὶ τοῦ πορθμοῦ παρουσιάζουσιν ἐνίοτε τερπνὰς μὲν εὐσυνόπτους θέσεις, ἀλλ' ἡ ὁδὸς ἐνεκὰ τούτου μακύνεται μέχρις οὗ ἀπαυδαί πλέον τὸ ὄμμα τοῦ ὁδοιπόρου, ματαίως ποθοῦντος τὴν πλησίον τῆς πόλεως, τὴν ὁποίαν ἀπλοῦς μόνον βραχίον θαλάσσιος χωρίζει. Τέλος πάντων μετὰ τρεῖς μακρὰς ὥρας ἐρθίσσαμεν εἰς τὴν γέφυραν τῆς Χαλκίδος. Ἡ γέφυρα αὕτη, καὶ ὁ ἐν μέσῳ τοῦ Κυρίπου πύργος, εἰσὶν, ὡς γνωρίζεται, Ἑνετικὰ κατασκευάσματα· ἀλλ' ἡ σημερινὴ κατάστας τῆς γεφύρας εἶναι ἀθλιωτάτη διὰ τὴν παλαιότητά της.

Ἡ ἀπὸ τῆς ἀπέναντι τοῦ πορθμοῦ ἀκτῆς θέα τῆς Χαλκίδος ὁμοιάζει μὲ τὰς πλείστερας Τουρκικὰς ἢ Ἑνετικὰς πόλεις. Τὰ περιφράσσοντα αὐτὴν τείχη, βρεχόμενα ἀπὸ τὰ ὕδατα τοῦ πορθμοῦ, ἴστανται σήμερον σιωπηλοὶ καὶ ἐρημοὶ μάρτυρες μεγαλείων βαρβάρου ἐποχῆς παρελθούσης καὶ βαθμηδὸν λησμονουμένης. Οἱ πταρωτοὶ λέοντες τῶν πυλῶν ἐγήρασαν, μόλις γνωρίζονται, διότι ὁ χρόνος ἤρχισε νὰ περιβάλλῃ αὐτοὺς μὲ τῆς παλαιότητος τὸ ἐμβλημα. Οἱ ὀφελίσκη τῶν μινχερῶν κατέπεσαν ἢ ἐκρημνίσθησαν, καὶ ἡ προσευχὴ τοῦ Ἰμάμη εἰσήγησε διὰ παντός ἐντὸς τῶν κατερημιμένων τζαμιῶν. Εἰς τινὰς τῶν πόλεων τοῦ νέου ἡμῶν βασιλείου, ὡς π. γ. εἰς Ναυπλίαν, ἡ φυσιογνωμία τῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας ὁδῶν καὶ οἰκοδομημάτων θεωρεῖται νῦν ἐξαλειφόμενη κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, αὐταὶ δὲ λαμβάνουσι, συνδρομῇ βεβαίως τῶν περιστάσεων καὶ τῆς φιλοκαλίας τῶν νέων κατοίκων νέον σχηματισμὸν ἐπὶ τὸ εὐρωπαϊκώτερον. Τὸ φαινόμενον τοῦτο δὲν ἀπαντᾷται ἐν Χαλκίδι. Διαβὰς τὴν πύλιν τοῦ φρουρίου καὶ εἰσδύσας εἰς τὰς στενάς, μονήρεις καὶ ῥυπαράς τῆς ἀρχαίας συνοικίας ὁδοὺς, καταλήφθην ἀπὸ στενοχωρίαν. Θεωρῶν τὰ πενιχρὰ καὶ ἐτοιμόδροπα οἰκήματα τῶν ὀλιγαριθμῶν πτωχῶν Ὀθωμανῶν καὶ Ἰουδαίων, οἵτινες ἐκπληττόμενοι ἀπὸ τὸν κρότον τῆς ἐρίππου συνοδείας ἡμῶν ἐξέβαλλον τὰς κεφαλὰς ἐκ τῶν παραθύρων, τῶν πλείστων δικτυωτῶν κατὰ τὸ πάτριον ἔθιμόν των, καὶ ἔρριπτον ἐφ' ἡμῶν βλέμματα περίεργα, ἢ ἀνακαλύπτων τῇδε κάκεισε γραίας ὀθωμανίδας, κεκαλυμμένας ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν, καὶ σχεδὸν ἀποφευγούσας τὴν συνάντησιν τῶν ἤδη ἐλευθέρων γκιαβούρ, ἐνόμισα ὅτι εὐρέθην ἐξαίρετης εἰς παλαιὰν τινὰ καὶ ἀπόκεντρον συνοικίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἢ τῆς Σμύρνης.

Ἐν τούτοις δὲν ἤργησα νὰ ἐξέλθω ἀπὸ τὰς ῥύμας ταύτας, καὶ εἰσερχόμενος εἰς τὴν νέαν τῆς πόλεως συνοικίαν ἀνέπνεον ἀέρα καθαρώτατον. Οὐδὲν ἦτον ὅμως τὸ νέον τοῦτο προάστειον δὲν μ' ἐράνη τερπνόν, οὔτε οἰκοδόμημά τι λόγου ἄξιον ἀπῆντησα, οὔτε αἱ οἰκαὶ ἀραιῶς καὶ ἀτάκτως πως οἰκοδομούμεναι χωρίζονται ἀπὸ ὁδοὺς εὐθείας. Οἱ μολυβδόσκέπαστοι θόλοι παλαιῶν τεμενῶν ἀντανταλῶσι τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας, καὶ ἡ ἀτμοσφαῖρα καθίσταται, δι' ἑλλειψιν κήπων καὶ δένδρων, τοσούτον πνιγρὰ, ὥστε μόλις ἡ θαλασσία αὐρα δροσίζει τοὺς κατοίκους.

Ἐκτὸς τῶν διαφόρων λευφάνων, (οὐχὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, διότι τοιαῦτα δὲν ἤκουσα καὶν ὑπάρχοντα ἐν Χαλκίδι) τὰ ὁποῖα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ εὐθυμίζουσι τὴν ἐποχὴν τῆς Ὀθωμανικῆς δεσποτείας, μ' ἐράνη περίεργος ἡ κατὰ πᾶσαν δευτέραν γενομένη ἀγορὰ (παζάρι) εἰς τὴν πλησίον τῶν θαλασσίων τειχῶν πλατεῖαν. Εἰς ταύτην συνέρχονται ἐκ διαφόρων γειτνιαζουσῶν χωρῶν χωρικοὶ καὶ χωρικαὶ πρὸς πώλησιν προϊόντων ἢ ἀγορὰν χειροτεχνημάτων. Κινουσι πρὸ πάντων ἐνταῦθα τὴν περιέργειαν αἱ ἀπλοῖκαὶ καὶ παικίλαι ἐνδυμα-

σίαι τῶν χωρικῶν μὲ τὰς πλεκτὰς καὶ ἐν εἶδει ψιφίου καταβαινούσας ἐπὶ τῶν ὤμων κώμας, καὶ μετὰ ἐκ χρυσῶν τουρκικῶν νομισμάτων περιδέραια, τὰ ὅποια χύνονται στιλπνῶς καὶ καλύπτουσι τὰ στήθη των. Ἡ φυσιογνωμία των εἶναι ζωηρὰ ὡς ἐπὶ τὰ παλὺ, ἂν καὶ ἡ αὐχμηρὰ πολλῶν ὄψις μαρτυρεῖ τὸν ἐργατικὸν βίον αὐτῶν, ἡ δὲ γλῶσσά των εἶναι Ἀλβανικὴ· ἀλλ' αἱ νεώτεραι τούτων ὁμιλοῦσι τὴν Ἑλληνικὴν. Καθ' ἣν ἡμέραν γίνεται ἡ ἀγορὰ αὕτη, λαμβάνει νέαν καὶ ἑκτακτον κίνησιν ἢ ἄλλως ἥρεμος καὶ φιλήσυχος μητρόπολις τῆς νήσου.

Γνωστὸν εἶναι, ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς μεγίστης ταύτης τῶν νήσων τοῦ ἡμετέρου βασιλείου μόλις φθάνει τὰς 40,000, καὶ ὅτι ἐκ τῆς ὀλιγανθρωπίας ταύτης, ἐκ τῆς μὴ ὑπαρχούσης εἰσέτι τακτικῆς καὶ ἀσφαλοῦς παρ' ἡμῖν συγκοινωνίας, καὶ ἐκ τῆς μικρᾶς κυκλοφορίας χρηματικῶν κεφαλαίων, προέρχεται καὶ ἡ βραδεῖα πρόοδος τῆς γεωργίας ἐν τῇ εὐφύρῳ ταύτῃ νήσῳ. Ἐνταῦθα, ὡς καὶ πολλοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἀπαντῶνται πεδιάδες ἀργαί. Προσέτι μ' ἐφάνη ἀκκτανόητον πῶς ἀκωλύτως κατακλίνονται ὑπὸ τῶν ποιμένων αἱ πλευраὶ τῶν ὀρίων καὶ τὰ δάση τῆς νήσου, ἐξ οὗ ἐπαπειλεῖται ἀποξήρανσις καὶ ὁμόροφρων νεφελῶν ἀπαιθρίστις. Τοιαύτας ἀλλοκότους φωτοχυσίας ἔτυχεν ἰδῶ μακρόθεν λαμπούσας τὴν νύκτα ἐπὶ τῶν Εὐβοϊκῶν ὀρέων.

Ἐπὶ τῆς τριημέρου ἐν Χαλκίδι διατριβῆς μου ἐξηρχόμην ἐνίοτε ἐκ τοῦ φρουρίου καὶ ἐδαπάνων ὥρας τινὰς, ἡ ἱστάμενος ἐπὶ τῆς γαφύρας ἡ ἐκταίνων τὸν περίπατον ἐπὶ τῆς Βοιωτικῆς ἀκτῆς. Ἡ ἐκ τῆς γαφύρας θέα εἶναι ἱκανῶς τερπνὴ, ἀλλὰ τὸ κυριώτερον κόσμημα τῆς θέσεως ταύτης εἶναι ὁ παριώνυμος Εὐριπος, ἐξ οὗ καὶ τὸ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὄνομα τῆς νήσου. Μετὰ μεγάλης περιεργείας ἐθεώρουν τὰς κινήσεις τῶν ρευμάτων τοῦ πορθμοῦ τούτου. Τὸ φαινόμενον τῆς θαυμασίας ροῆς τῶν ραίθρων τούτων ἔδωκεν ἐκπαλαί ἀφορμὴν εἰς σκέψεις καὶ ἐξηγήσεις παρὰ τοῖς φυσιολόγοις, ποιηταῖς καὶ γεωγράφοις. Πολλὰ ἐγράψαν καὶ ἐλέγχθησαν, ἀλλὰ τὸ φυσικὸν τοῦτο ζήτημα διαμένει εἰσέτι ἄλυτον. Αἱ φοραὶ τῶν ρευμάτων εἰσὶν, ὡς γνωστὸν, τακτικαί, τετράκις τοῦ ἡμερονοκτίου παραλλάσσουσιν τὴν ἀντίθετον διεύθυνσιν, καὶ μόνον ἐν κειρῷ θαλασσοῦ κλύδωνος τακτίζονται. Περικτηρῶν τὴν περίεργον ταύτην κίνησιν, καθ' ἣν μάλιστα ἡ διεύθυνσις τοῦ ρεύματος μεταβάλλεται, ἐκυριευσάμενη ἀπὸ στηγματικῆν στενοχωρίαν ὁ λογισμὸς τῶντι δὲ εὐρίσκει εἰδέναι λόγον ἀπορῶντα πρὸς λύσιν τοῦ αἰνίγματος τούτου. Ὁ θιν εἶχον δίκαιον οἱ ἀρχαῖοι νὰ νομίσωσι (χωρὶς βεβαίως ἀνυπόπτου μαρτυρίας), ὅτι ὁ μεγάλωνος Ἀριστοτέλης, ἱστάμενος ἐπὶ τῆς γαφύρας καὶ μελετῶν τὸ αἰνίγμα τοῦ Εὐρίπου, ἐκυριεύθη ἀπὸ ἀπελπισίας καὶ ῥιφθεὶς εἰς τὰ ὕδατα ταῦτα ἐπνίγη.

Εὐτυχῶς ν' ἀπολαύσω κατὰ τὴν ἐν Χαλκίδι διτριβὴν τῆς φιλόφρουτος φιλοξενίας τοῦ Κ. Ν.

Χ. Κοντζιά, εὐρίσκον συνεχεῖς ἀφορμὰς ὁμιλίαις μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ τούτου Ψάρριανου περὶ τοῦ νέου συνοικισμού τῆς Ἐρετρίας ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ, οἵτινες ἐθυσίασαν εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐπαναστάσεως τὴν ἡρωϊκὴν πατρίδα των. Τὸ θέμα τῶν τοιούτων ὁμιλιῶν ἦτο ἱκανὴ ἀφορμὴ εἰς ἐμὲ, ὅπως ἐπισκεφθῶ τὴν Ἐρέτριαν. — Ἀλλὰ, φίλε, πᾶν μέτρον ἄριστον, ἡδύνασο νὰ ἐπιφωνήσης διακόπτων με. — Ἐγὼ δὲ προθύμως ἤθελον δεχθῆ τὴν φιλικὴν παρατήρησιν, διότι παρεξέβην πολὺ τῶν ὀρίων ἐπιστολῆς. Ἐπιφυλάττομαι λοιπὸν νὰ λαλήσω ἐν ἄλλῃ καὶ περὶ τῶν ἐντυπώσεων, τὰς ὁποίας μ' ἐνεποίησαν ἡ ἐπίσκεψις τῆς Ἐρετρίας.

Χαῖρε!

Χ. Α. ΠΑΡΜΕΝΙΑΔΗΣ.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΤΙΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

τοῦ διαλείποντος πυρετοῦ.

—ooo—

Ὁ Καθηγητὴς Χαμποῦλλωνος ἀπεύθυνεν ἐγγράφῳ πρὸς τὴν ἐν Παρίσις ἐκδιδομένην ἑφημερίδα τῶν Νοσοκομείων τὸ ἐξῆς ἄρθρον, ὃ χάριν τῶν ἀγνωστῶν τῆς Πανδώρας μεταφέρομεν ἐνταῦθα εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς φωνήν.

« Ἡ μεταξὺ Ἀνσελῶνος καὶ Πιορρύου γεννηθεῖσα ἐσχάτως φιλονεικία, περὶ τῆς ἀλεξιπυρέτου ἐνεργείας τοῦ μαγειρικοῦ ἁλατος καὶ τοῦ θειικοῦ κινίνου, ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην μου τὸν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Σίναις τρόπον τοῦ θεραπεύειν τοὺς διαλείποντας πυρετοὺς, ὡς μαρτυρεῖ ὁ πολυλάκις εὐρεθεὶς αὐτόπτης μάρτυς ἱερεὺς Ὑκος, ὅστις περιγράφει ὡς ἐφεξῆς τὴν θεραπευτικὴν ταύτην τελετὴν, ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ τῷ ἐπιγραφομένῳ: « *Souvenirs d'un voyage dans la Tartarie, le Thibet et la Chine. Paris, 1850.* »

« Αἱ ὑπὸ τῶν ἱεροφάντων τούτων, λέγει ὁ Ὑκος, ἀπαγγελλόμεναι ὑπὲρ τῆς θεραπείας τῶν πασχόντων δεήσεις, συνοδεύονται ἐνίοτε μὲ πενθίμους καὶ φοβεράς τινὰς ἱεροτελεστίας. Οὕτως ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, προσβληθεῖσα ὑπὸ διαλείποντος πυρετοῦ ἡ γηραιὰ θεῖα τοῦ εὐγενοῦς Τοκοῦρα, ἀρχηγέτου Μογγολικῆς τινος διακεκριμένης οἰκογενείας, εἰδοποίησε περὶ τούτου ἀμέσως τὸν ἀνεψιὸν αὐτῆς Τοκοῦραν, ἵνα προσκαλέσῃ τὸν ἱεροφάντην ἱατρὸν. Εὐχαρίστως τῇ ἀπήντησεν αὗτος: « τὸν προσκαλῶ· ἀλλ' ἂν τυχὸν ἀπορῶνθῃ ὅτι κυριεύεται ὑπὸ τινος δαίμονος εἰς πόσιν ἐξοδα δὲν θέλω ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει